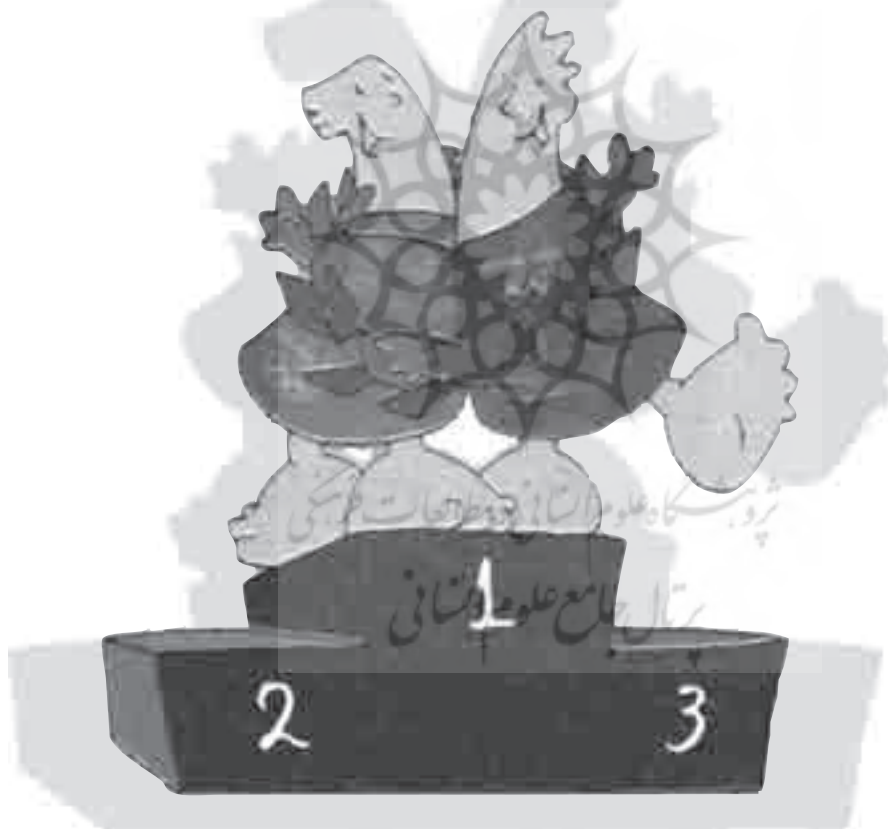

از بام ایران تا بام آتن

سفرنامه‌ی المپیک ۲۰۰۴ آتن

▣ بیات سلطانی

آغاز راه

ساعت چهار بعدازظهر یکی از روزهای تابستان سال ۱۳۸۳، زنگ تلفن به صدا درآمد: «الو؛ منزل آقای سلطانی؟»
- بله، بفرمایید.

- شاه‌حسینی هستم از تهران.

آقای شاه‌حسینی مشاور آقای دکتر سجادی، معاون وقت تربیت‌بدنی و تندرستی وزارت آموزش و پرورش بود. پس از احوال‌پرسی و تعارف‌های معمول، مشخص شد که در جلسه‌ی شورای مدیران وزارت‌خانه برای اعزام و بازدید از بازی‌های المپیک ۲۰۰۴ آتن، به نمایندگی از وزارت آموزش و پرورش انتخاب شده‌اند که من هم جزو آنان بوده‌ام و در اولین فرصت باید گذرنامه‌ی خود را به‌منظور پی‌گیری سایر امور بفرستم.

این خبر به چند دلیل برای من خوش حال‌کننده بود. اول، نماینده‌ای از خانواده‌ی بزرگ آموزش و پرورش استان چهارمحال و بختیاری

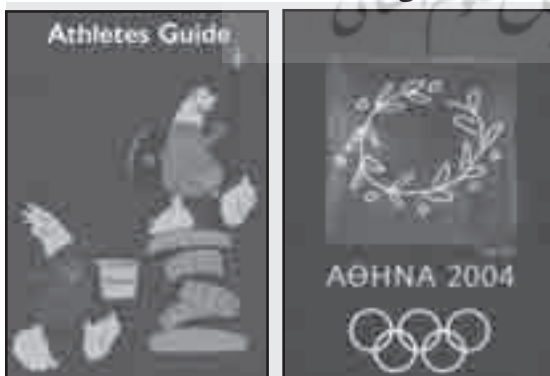
و است. جمعیت این کشور ۱۰/۰۰۹/۴۰۰ نفر است، مردم یونان پیرو آیین‌های ارتدوکس، یهودی و کاتولیک هستند و اقلیت ۱/۳ درصدی مسلمان نیز در آنجا زندگی می‌کنند. زبان آن‌ها یونانی و ۹۶ درصدشان از نژاد یونانی و بقیه از اقلیت‌های نژادی ترک، اسلاو، آلبانیایی و بلغاری هستند. منزل محل سکونتشان در خیابان «پنتلی» شهر آتن بود. هنوز ۴۸ ساعت از استقرارمان در این محل نگذشته بود که زنگ خانه به صدا درآمد و کارمند پست یا فرودگاه، پس از رؤیت کارت شناسایی، ساک گم‌شده‌ام را درحالی‌که با توجه به حجم زیاد پروازها و مسافری فراوان در ایام برگزاری المپیک کاملا از پیدا شدنش ناامید شده بودم! پس از عذرخواهی به من تحویل داد و معلوم شد کیف اشتباهی در استانبول از پرواز جا مانده بود.

المپیک آغاز می‌شود

شهر آتن از سیزدهم آگوست ۲۰۰۴ میلادی مصادف با بیست و دوم مرداد ۱۳۸۳ به مدت ۱۶ روز میزبان هزاران ورزشکار و تماشاگر از سراسر جهان بود. در واقع سرزمین مادری المپیک برای دومین بار در تاریخ معاصر، میزبان بیست و هشتمین دوره بازی‌های المپیک بود. پیش از این، اولین دوره این مسابقات در سال ۱۸۹۶ میلادی در یونان برگزار شده بود.

علاوه بر شهر آتن، در شهرهای تسالونیک، پاترا، ولوس و هراکلیو (کرت) نیز مسابقات ورزشی گوناگونی طی این مدت انجام می‌گرفت. در این بازی‌ها ۱۶ هزار ورزشکار، سرپرست و کادر فنی، تعداد ۲۱/۵۰۰ خبرنگار، ۵/۵۰۰ مقام رسمی مهمان، ۳۵/۶۰۰ نفر حمایت‌کننده (اسپانسر) و ۱/۵ میلیون نفر تماشاگر در این نقاط مستقر شده بودند.

نماد این دوره از بازی‌های المپیک، دو عروسک به رنگ‌های آبی و نارنجی، برگرفته از افسانه‌های یونانی بودند که نقششان در همه‌جا دیده می‌شد. حلقه‌ای از برگ درخت زیتون نیز که نماد قهرمانی در المپیک‌های یونان باستان بود، برای قهرمانان المپیک ۲۰۰۴ استفاده می‌شد.

پوستر بازی‌های المپیک ۲۰۰۴ آتن

کاروان‌های مدعو المپیک پس از ورود به فرودگاه آتن، توسط اتوبوس‌های سریع‌السیر به دهکده‌ی المپیک این شهر و

در این رویداد بزرگ تاریخی شرکت می‌کرد. دوم، بازدید از کشور یونان بود که یکی از مراکز تمدن باستان و زادگاه بسیاری از فلاسفه و دانشمندان بزرگ جهان به‌شمار می‌آمد. سوم، حضور در بازی‌های المپیک، به‌عنوان بزرگ‌ترین رویداد ورزشی جهان، موجب افتخار و کسب تجربه‌ای نو بود. چهارم، از دوران کودکی در کتاب‌های درسی تاریخ، از جنگ‌های ایرانیان با یونانیان و حمله‌ی اسکندر مقدونی به ایران اطلاعاتی داشتم. به همین منظور دیدن کشور یونان از نزدیک برای من بسیار جذاب و شگفت‌انگیز بود.

پس از ارسال مدارک و فراهم شدن مقدمات سفر، روز بیست و چهارم مردادماه از فرودگاه شهر کرد به تهران عزیمت کردم. با توجه به قرار قبلی در ساعت ۲۳ در فرودگاه مهرآباد با آقایان **محمد رضا پهلوان**، مدیرکل وقت دفتر تربیت‌بدنی پسران وزارت آموزش و پرورش، به‌عنوان سرپرست گروه، **عموزاده خلیلی**، رئیس فدراسیون ورزش مدارس کشور، **اعلمی**، **قدس‌بین**، **شهیدی** و خانم‌ها **صدیق افشار** و **شاه‌محمدی** به‌ترتیب رؤسای گروه تربیت‌بدنی و تندرستی استان‌های خراسان، فارس، کرمان، آذربایجان شرقی و شهرستان‌های تهران، به‌عنوان دیگر نمایندگان وزارت آموزش و پرورش همراه شدم.

شب در فرودگاه

ساعت چهار و سی و پنج دقیقه‌ی صبح روز یک‌شنبه ۲۵ مرداد ۱۳۸۳ در فرودگاه مهرآباد به سالن انتظار رفتیم. هواپیما ساعت هفت و چهل و پنج دقیقه‌ی صبح به وقت محلی در فرودگاه استانبول به زمین نشست و پس از یک ساعت و نیم توقف، به مقصد آتن حرکت کرد. بعد از یک ساعت پرواز، به آتن محل برگزاری بازی‌های المپیک ۲۰۰۴ رسیدیم. پس از ورود به فرودگاه آتن و مراجعه برای تحویل و دریافت وسایل خود در فرودگاه، متوجه شدم کیف بزرگی که محتوی مواد غذایی، خشکبار و آجیل بود، گم شده است. به همراه کادر فرهنگی سفارت ایران در یونان به مسئول امر مراجعه کردیم و آنان پس از دریافت بارکد و آدرس محل سکونتمان در آتن، قول پی‌گیری موضوع را به ما دادند.

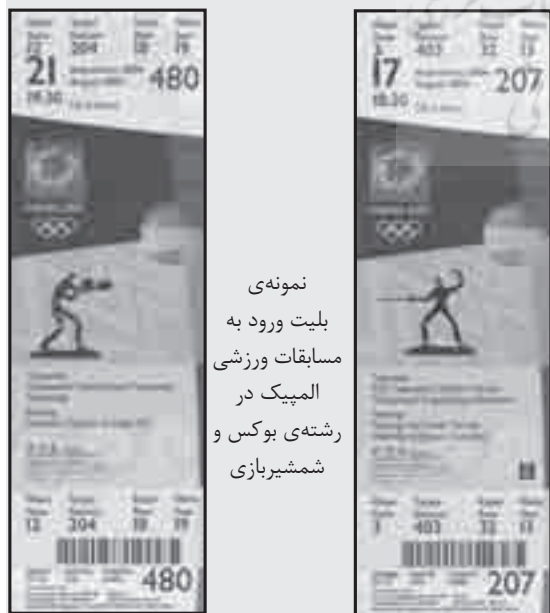
کشور یونان که به لاتین «گریک» نامیده می‌شود، در جنوب شرقی اروپا در مجاورت بالکان، حوزه‌ی دریای مدیترانه و دریای اژه قرار دارد. این کشور دارای ۱۳۱/۹۵۷ کیلومتر مربع وسعت

هم‌چنین از سوی دیگر، نزدیک هشت کیلومتر خطوط متروی جدید و ۳۲ کیلومتر خط آهن در حومه‌ی شهر آتن احداث و ۱۲۰ جاده‌ی جدید نیز پیش‌بینی و اجرا شده بود. جالب آن‌که در تمامی ایستگاه‌های مترو، اتوبوس، قطار و محل‌های گردشگری پرفت‌وآمد برای بهره‌گیری هرچه بهتر و بیش‌تر از فرصت‌ها، کتابچه‌ها و نقشه‌های راهنمای چندزبانه به‌وفور در دسترس همگان قرار داده شده بود.

نمونه‌ی نقشه‌ی راهنمای استفاده از خطوط حمل و نقل در شهر آتن

به منظور تأمین مکان مورد نیاز، بعضی مکان‌ها از جمله فرودگاه قدیمی شهر آتن را تغییر کاربری داده و به ورزشگاه بزرگی تبدیل کرده بودند. بر این منوال، اکثر فضاها و مکان‌های ورزشی نوسازی شده بود. در دهکده‌ی المپیک و محل اسکان کاروان‌های ورزشی، فقط ورزشکاران، کادر فنی و سرپرستان حق اسکان و ورود داشتند و سایر افراد، در قالب سهمیه‌ی میهمان می‌توانستند تنها در ساعات روز وارد و خارج شوند. قیمت بلیت ورود به مسابقات ورزشی نیز بین ۱۰ تا ۳۰ یورو بود.

نمونه‌ی بلیت ورود به مسابقات ورزشی المپیک در رشته‌ی بوکس و شمشیربازی

دیگر محل‌های اقامت انتقال می‌یافتند. در این میان در نظر ما، کاروان اعزامی ایران در رشته‌های کشتی، جودو، تکواندو، وزنه‌برداری، بوکس، تنیس روی میز، دوومیدانی، شنا، تیراندازی بانوان و دوچرخه‌سواری، جمعاً شامل ۳۸ ورزشکار به سرپرستی آقای دکتر سجادی از همه‌ی گروه‌های دیگر به دلیل ارتباط قلبی که به یکدیگر داشتیم، دوست‌داشتنی‌تر می‌نمود.

در برگزاری بازی‌های المپیک ۴۵ هزار نفر به‌صورت داوطلب با توجه به تخصص و توانایی، افتخار همکاری داشتند. به‌عنوان نمونه، استاد یکی از دانشگاه‌های فرانسه که به زبان فارسی و رانندگی تسلط داشت، به‌عنوان راننده در خدمت کاروان ورزشی ایران بود. جالب آن‌که افراد داوطلب مذکور با لباس مخصوص در همه‌جای شهر به‌صورت مشخص و نمایان به انجام وظایف خود مشغول بودند.

لباس مخصوص نیروهای داوطلب به همراه اتیکت‌ها

مسابقات ورزشی المپیک در ۵۳ سالن و ورزشگاه که بیش‌تر آن‌ها در نقاط مختلف شهر آتن متمرکز بودند، برگزار می‌شد. نظم و برنامه‌ریزی حاکم بر بخش‌های مختلف، از جمله حمل‌ونقل به خوبی مشهود بود. حجم ترافیک در شهر آتن باعث شده بود تا مسئولین برگزارکننده، خطوط تردد ویژه‌ای را به‌منظور حضور به‌موقع تیم‌های ورزشی در سطح شهر طراحی و اجرا کنند که این امر موجب آسان شدن حمل و نقل کاروان‌های ورزشی شده بود.

دیدار از ماراتن

«آکروپولیس» از محل‌های تاریخی آتن و مورد توجه اعضای اکثر کاروان‌های ورزشی و گردشگران در یونان بود.

محل برگزاری مسابقات دوومیدانی و اجرای مراسم افتتاحیه و اختتامیه‌ی المپیک

به‌منظور تماشای مسابقات وزنه‌برداری به محل برگزاری این مسابقات در سالن «نیکائیا» رفتیم. حضور **حسین رضازاده** در این مسابقات، باعث جذابیت بیش‌تر آن و دل‌گرمی ایرانیان حاضر در سالن شده بود. این مسابقات با حضور مسئولین ایرانی حاضر در سالن و تشویق پی‌درپی ایرانیان مقیم یونان و علاقه‌مندان به رضازاده پی‌گیری می‌شد.

در این رقابت‌ها رضازاده توانست در یک ضرب با ۲۱۰ کیلوگرم و در دو ضرب با ۲۶۳/۵ کیلوگرم، مقام اول را کسب کند. هم‌چنین ایشان در مجموع با ۴۷۳/۵ کیلوگرم به‌عنوان قوی‌ترین مرد جهان شناخته شد. جالب آن‌که انجام این رقابت با گزارشگری خوب مجریان توانمند برنامه‌های ورزشی صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران به‌صورت مستقیم برای هم‌میهنان عزیز داخل کشور نیز پخش می‌شد که موجب شادی مضاعف ایرانیان حاضر در سالن و سایر هم‌وطنان عزیز شده بود.

به‌منظور بازدید از منطقه‌ی ماراتن که ۴۲/۵ کیلومتر با شهر آتن فاصله داشت، ساعت هفت صبح حرکت کردیم و پس از گذر از جاده‌ای پرپیچ‌وخم اما زیبا، به محل مورد نظر رسیدیم. در این محل سدی احداث شده بود به نام سد مازندران. ماراتن محل نبرد ایرانیان با یونانیان در دوران پادشاهی **داریوش اول** هخامنشی بود؛ همان جایی که پس از واگذاری نتیجه‌ی جنگ به یونانیان، سربازی گمنام مسافت میدان نبرد تا شهر آتن را یک‌نفس دوید تا خبر پیروزی یونانیان را به مردم خود برساند؛ موضوعی که باعث شد به افتخار تلاش آن سرباز، یکی از قدیمی‌ترین رشته‌های ورزشی المپیک، دوی ماراتن نام‌گذاری شود.

پس از بازدید از منطقه‌ی ماراتن و گذشتن از کوهستان زیبای آن، به طرف بندر رافینا عزیمت کردیم. بندر رافینا در جنوب یونان واقع شده است که برخی از رشته‌های ورزشی آبی، از جمله قایق‌رانی در آن برگزار می‌شد. در مرکز شهر آتن تپه‌ای مرتفع واقع شده و بر فراز آن کلیسایی احداث شده بود. از بالای این تپه که بام آتن خوانده می‌شد، دورنمایی زیبا از شهر آتن و اطراف آن به چشم می‌خورد و به همین دلیل جذابیت خاصی برای گردشگران داشت.

بام آتن

تصویر آقای رضازاده در حال مصاحبه با آقای خیابانی

سد ماراتن در منطقه‌ی ماراتن

پیش از آغاز مسابقات

برای دیدن مسابقات ورزشی، با توجه به نوع بلیت هر رشته‌ی ورزشی که در اختیار گروه قرار می‌گرفت، افراد گروه تقسیم می‌شدند و به تماشای برنامه‌ها و استفاده از تجارب دست‌اندرکاران المپیک و نحوه‌ی برنامه‌ریزی ایشان می‌پرداختیم.

روز جمعه سی‌ام مردادماه به‌منظور تماشای مسابقات دوومیدانی، محل اسکان را به مقصد استادیوم المپیک (محل برگزاری مراسم افتتاحیه و اختتامیه) ترک کردیم و نکته‌ی قابل توجه در ساخت اماکن ورزشی، به‌کارگیری تکنیک‌های فنی و پیچیده‌ی مهندسی بود که البته با استفاده از تجارب به‌کار گرفته شده به لحاظ فنی در حیطه‌ی تخصص ما نبود. اما از نظر کاربردی، رعایت نکاتی از جمله پیش‌بینی نحوه‌ی ورود و خروج آسان و روان تماشاچیان و جایگاه آن، رعایت نکات ایمنی برای آنان و ورزشکاران، در نظر گرفتن جایگاه داوران و عوامل فنی، خبرنگاران و روزنامه‌نگاران، و تعیین نحوه‌ی استقرار از میهمانان در هر فضا و سالن ورزشی به‌خوبی طراحی و اجرا شده بود. از موارد قابل توجه دیگر می‌توان از نحوه‌ی نصب دوربین‌های فیلم‌برداری در زوایای متفاوت، به‌منظور پوشش خبری جامع و کامل نام برد. در این فضاها، پرچم کشورهای شرکت‌کننده در هر رشته‌ی ورزشی در محل برگزاری آن رشته نصب شده بود.

میدان تاریخی «سینداگما» واقع در مرکز آتن، محل حضور

با توجه به برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده، به‌همراه دیگر اعضای گروه اعزامی در مجموع توانستیم از مسابقات شیرجه، والیبال، بسکتبال، فوتبال و ژیمناستیک طی چند روز حضورمان در آتن، دیدن کنیم که این بازدیدها نقش مهمی در کسب تجارب ورزشی برای همه‌ی اعضای گروه داشت.

تئاتر روباز دیونی‌سوس

آکروپولیس جایی است که با تاریخ هخامنشیان نیز پیوند دارد

استخر شیرجه

سالن مسابقات بسکتبال

تعدادی از گروه اعزامی آموزش و پرورش ایران در بازدید از پرستشگاه

سازه به کار رفته در سقف استخر شنا

میدان فوتبال

اکثر ورزشکاران، مربیان، گردشگران و... کشورهای جهان بود. در این میدان، خبرنگاران چینی از شبکه‌های گوناگون تلویزیون کشور چین حضور فعال داشتند و با تهیه گزارش و مصاحبه با افراد، سعی داشتند با نقاط قوت و ضعف برگزاری المپیک آشنا شوند. این موضوع با توجه به میزبانی المپیک ۲۰۰۸ توسط کشور چین، به‌منظور شناخت دقیق و برنامه‌ریزی بهتر برای المپیک بعدی، قابل توجه بود.

دهکده‌ی المپیک آتن

روز سه‌شنبه به دعوت دکتر سجادی، سرپرست کاروان ورزشی به محل اسکان کاروان ورزشی جمهوری اسلامی ایران در محل دهکده‌ی المپیک رفتیم. ورود به محوطه‌ی دهکده تا شعاع هفت کیلومتری ممنوع بود. پس از طی مراحل قانونی و دریافت کارت و مجوز ورود، به دهکده وارد شدیم. در این محل به تناسب تعداد اعضای هر کاروان، ساختمانی به‌منظور اسکان تحویل شده بود، هم‌چنین دفتر ویژه‌ای به‌منظور پی‌گیری امور مربوط به تیم‌های ورزشی در اختیار سرپرست کاروان قرار داشت. در این دهکده تمامی نیازهای ورزشکاران از جمله سالن ورزشی، سلف‌سرویس متمرکز، سالن بدن‌سازی و سایر امکانات رفاهی پیش‌بینی شده بود. به دلیل وسعت دهکده، تردد در آن با اتوبوس‌هایی که به‌طور مرتب در رفت‌وآمد بودند انجام می‌شد. تدابیر شدید امنیتی در محافظت از دهکده کاملاً به‌چشم می‌خورد، به‌ویژه ساختمان اسکان تیم‌های آمریکا و رژیم اشغالگر قدس علاوه بر تدابیر امنیتی عمومی که برای همه پیش‌بینی شده بود، به‌طور خاص‌تر و تحت تدابیر شدیدتر محافظت می‌شدند که سؤال‌برانگیز بود.

در ورودی دهکده‌ی المپیک، پرچم تمامی کشورهای شرکت‌کننده طی مراسمی با حضور مسئولین امر و نمایندگان هر کشور به اهتزاز درآمده بود که در این بین جنبش پرچم ایران عزیز در مقابل چشمانمان بسیار دلنشین می‌نمود. پس از بازدید از مراکز متعدد ورزشی، فرهنگی و... به دیدار ورزشکاران هم‌وطن مستقر در ساختمان اختصاصی آنان رفتیم. در آن‌جا با اکثر ورزشکاران، از جمله آقایان **هادی ساعی**، **حسین گرمی**،

سالن ژیمناستیک

استخر شنا و پرچم کشورهای شرکت‌کننده

نحوه‌ی استقرار عوامل فنی و خبرنگاران

علیرضا دبیر، و... دیدار کردیم و عکس‌هایی به یادگار گرفتیم و سپس به‌همراه این عزیزان به سالن غذاخوری برای صرف ناهار رفتیم، سالن غذاخوری دهکده از هر نظر مناسب پذیرایی بود، درحالی‌که گفته می‌شد این فضا در مدت ۴۸ ساعت نصب و راه‌اندازی شده است و در همین مدت زمان هم قابلیت جمع‌آوری دارد که نشان از برنامه‌ریزی‌های کوتاه‌مدت و در عین حال چشم‌اندازهای بلندمدت برنامه‌ریزان المپیک آتن داشت. در این سالن، غذاهای متنوع با انواع دسر متناسب با ذائقه‌ی ورزشکاران از هر کشور به چشم می‌خورد. از جمله موارد رعایت‌شده در تهیه‌ی غذا، توجه به فرهنگ غذایی ورزشکاران کشورهای مسلمان بود. در بخشی از سالن غذاخوری، توزیع انواع گوشت با ذبح اسلامی به چشم می‌خورد. در قسمت دیگری از سالن که محل پذیرایی با میوه بود. انواع میوه به شکل منظم و زیبایی در آنجا آراسته و چیده شده بود.

در بیش‌تر سالن‌های ورزشی موجود در دهکده، شرکت‌های بزرگ تولیدکننده‌ی وسایل ورزشی، نمونه‌هایی از تولیدات خود را برای استفاده در اختیار ورزشکاران قرار می‌دادند که نشانگر اهمیت اقتصادی برگزاری مسابقات المپیک بود. به‌منظور استفاده‌ی بهینه از اماکن احداث شده در دهکده‌ی المپیک، دولت یونان ساختمان‌های موجود در دهکده را به‌صورت پیش‌فروش به افراد فاقد مسکن واگذار کرده بود، با این شرط که بلافاصله بعد از پایان مسابقات در اختیار آنان قرار داده شود.

ضیافت سفیر

پنج‌شنبه شب پنجم شهریور برای ضیافت شام به دعوت سفیر جمهوری اسلامی ایران در یونان، آقای مهدی محمدی به همراه اعضای کاروان ورزشی ایران به محل سفارت عزیمت کردیم. در آنجا اکثر ورزشکاران و قهرمانان تیم‌های ملی راه یافته به المپیک، مسئولین مربوط از جمله مهرعلی‌زاده، معاون وقت رئیس‌جمهور و رئیس سازمان تربیت‌بدنی هاشمی‌طبا، ریاست وقت کمیته‌ی ملی المپیک، ورزشکاران، مربیان، سرپرستان و تعدادی از ایرانی‌های مقیم یونان حضور داشتند. هنگام ورود قهرمانان مدال‌آور المپیک از جمله هادی‌ساعتی، حسین رضازاده و حسین کرمی، هم‌وطنان مدعو به گرمی از آن‌ها استقبال کردند و افراد حاضر در میهمانی به رسم یادگاری با قهرمانان خود عکس گرفتند. پس از اجرای سرودهای محلی توسط گروه‌های موسیقی سنتی اعزامی از کشورمان، آقای مهرعلی‌زاده طی سخنان کوتاهی پیروزی‌های ورزشکاران قهرمان را تبریک گفت. گروه‌های موسیقی سنتی از هر کشور برنامه‌های خود را با توجه به زمان، وقت و مکان پیش‌بینی‌شده اجرا می‌کردند. پس از صرف شام و پذیرایی به محل اسکان برگشتیم و برای بازگشت به میهن آماده شدیم.

بازگشت به میهن

صبح روز جمعه ششم شهریور، محل اسکان را به طرف

فرودگاه آتن ترک کردیم. اگرچه خداحافظی با بزرگ‌ترین رویداد ورزشی جهان کمی تلخ بود، اما شیرینی بازگشت به وطن عزیز این تلخی را از بین می‌برد. در فرودگاه بسیاری از ورزشکاران و قهرمانان دیگر کشورها را که مسابقاتشان به پایان رسیده بود و عازم کشور خود بودند، مشاهده کردیم. ساعت ۱۰ صبح به وقت آتن با هواپیما به استانبول آمدیم و پس از یک روز اقامت در این شهر، ساعت سی دقیقه‌ی بامداد به وقت ایران، پرواز خود را به مقصد تهران آغاز کردیم و در ساعت دو و چهل و پنج دقیقه‌ی بامداد به تهران رسیدیم. در آنجا با دوستان هم‌سفر خداحافظی کردیم و هرکس به سوئی رفت، به‌جز من که برای پرواز به شهرکرد، تا ساعت شش و سی دقیقه‌ی بامداد در فرودگاه تهران منتظر ماندم و به مرور به‌خاطرات به یاد ماندنی این چند روزه پرداختم.

آقای رضازاده و سلطانی

نتایج کسب شده کاروان ورزشی جمهوری اسلامی ایران در بازی‌های ۲۰۰۴ آتن

نوع مدال	تعداد	رشته‌ی ورزشی	نام ورزشکار
طلا	۲	وزنه‌برداری و تکواندو	حسین رضازاده و هادی‌ساعتی
نقره	۲	جودو و کشتی آزاد	مسعود مصطفی و علیرضا رضایی
برنز	۲	کشتی آزاد و تکواندو	علیرضا حیدری و یوسف کرمی

در مجموع، در این دوره از بازی‌های جمهوری اسلامی ایران در میان کشورهای شرکت‌کننده مقام بیست‌ودوم را به خود اختصاص داد.

پی‌نوشت

1. Greek